

Sivistysvaliokunta
Eduskunta
siv@eduskunta.fi

Asia HE 109/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025 <https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+109/2024>
Viite Lausuntopyyntö sähköpostilla 4. lokakuuta 2024
Lausunto 8.10.2024

Suomen Filmikamari ry kiittää Sivistysvaliokuntaa pyynnöstä lausua hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi 2025.

Tiivistelmä

- Elokuvasäätiön 500 000 euron budjettileikkaus vuodelle 2025 on peruttava
- On aloitettava valmistelu elokuvasäätiön (eli elokuva-alan) lisäämiseksi kansallisten kulttuurilaitosten joukkoon
- Elokuvateattereiden esityskaluston uusimiseen on varattava seuraavaksi viideksi vuodeksi 5 miljoonan erillismääräraha.
- Elokuvateattereiden pelastaminen aloitetaan 2025 varaamalla elokuvasäätiölle sitä varten miljoonan euroa.

Yleistä

Yleisenä huomiona toteamme, että ei ole perusteltua, että OKM:n kulttuuribudjetista leikataan neljä kertaa suurempi osuus kuin OKM:n muusta budjetista.

On positiivista, että luovien alojen elinkeinotoiminnan edistämiseen aletaan hallitusohjelman mukaisesti panostaa, mutta valitettavasti nyt käyttöön otetut edistämistoimet eivät ehtojensa takia ole juurikaan kotimaisten yritysten ulottuvilla (T&K-tuki).

Elokuva-alan osalta on valitettavasti todettava, että Suomi panostaa edelleen elokuva- ja av-alaan merkittävästi vähemmän kuin muut Pohjoismaat. Suomen pitäisi olla panostuksissaan vähintään muiden Pohjoismaiden tasolla.

Elokuvan tukeminen on myös tuottoisaa: Suomen elokuvasäätiön tuotantotuet tulevat valtiolle takaisin verotulona yli 1,2-kertaisena ja synnyttävät elokuvatuotantoa 2,5-kertaisena.

Valtion nihkeästä investointihalusta huolimatta kotimaisella elokuvalla on erinomainen yleisö-suhde: tänä vuonna kotimaista elokuvaa tullaan katsomaan elokuvateattereissa yli 2 miljoonaa kertaa. Tällä hetkellä (8.10.2024) kotimaisella elokuvalla yli 32 prosentin katsojaosuus elokuva-teattereissa.

Elokuissa käyminen on Suomen suosituin kodin ulkopuolinen kulttuuriharrastus. Tänä vuonna elokuissa käydään reilusti yli 7 miljoonaa kertaa.

Positiivista elokuva-alan kannalta talousarviossa on, että tuotantokannustimeen (TEM) varataan 10 miljoonaa euroa, olkoonkin että sitä leikattiin tältä vuodelta 3 miljoonaa euroa. Tuotantokannustin on vakinaistettava mahdollisimman nopeasti.

Yksityisen kopioinnin hyvityksen puolittaminen ilman perusteellista selvitystä osuu myös elokuva-alaan. Mm. av-alan edistämiskeskus AVEK:in tuet puolittuvat. Tällä hetkellä AVEK tukee keskimäärin 140 av-tuotantohanketta/teosta vuodessa. AVEK:in tukien yhteenlasketuksi työllistämisvaikutukseksi arvioidaan 1 077 henkilöä ja 57 henkilötyövuotta vuodessa.

Lausumme seuraavaa

Talousarvioesityksessä Suomen elokuvasäätiöltä ollaan leikkaamassa 500 000 euroa.

Mikäli budjettiesitys menee läpi Suomen elokuvasäätiön tukivarat tulevat olemaan 2025 1 768 000 euroa pienemmät kuin 2014!

Elokuvasäätiön tukivaroihin ei ole saatu kymmenessä vuodessa edes indeksikortuksia. **Elokuvasäätiöltä on jo pelkästään indeksikortusten väliin jättämisen vuoksi käytännössä leikattu vuodesta 2014 lähtien yli 8 miljoonaa euroa!** Epäsuhta elokuva-alan kulujen kasvun ja tukivarojen ostovoiman välillä on järkyttävä. Samaan aikaan paine mm. elokuvateattereiden esityskaluston uudistamiseen kasvaa.

Esitämme, että Elokuvasäätiöön kohdistuva 500 000 euron leikkaus perutaan ja Elokuvasäätiö, eli elokuva-ala otetaan mahdollisimman pian kansallisten taidelaitosten joukkoon Kansallisopperan ja -baletin, Kansallisteatterin sekä Kansallisgallerian rinnalle ja kansallisen taidelaitoksen aseman mukaisen rahoituksen piiriin.

Hätä: tarvitaan erillismääräraha elokuvateattereiden esityskaluston uusimiseen

Elokuvateatteritoiminta uhkaa loppua kymmenillä paikkakunnilla, ellei Suomen elokuvasäätiö kykene tukemaan teattereita välttämättömissä laitteistohankinnoissa.

Suomessa on kattava elokuvateatteriverkosto, joka pelastettiin OKM:n Elokuvasäätiölle myöntämällä digitalisointirahalla 2010-luvun alussa. Elokuvateattereiden digitalisointi toteutettiin ennätystahtia ja nyt esityslaitteistot myös vanhentuvat kertarysäyksellä.

Digitalisointi varmisti, että elokuvateatteriverkosto säilyi laajana ja jopa vahvistui. Suomessa on nyt 194 elokuvateatteria 137 paikkakunnalla.

Elokuvasäätiö arvioi, että seuraavan viiden vuoden aikana tarvittaisiin lisärahoitusta kaikkiaan noin 5 miljoonaa euroa. Välittömässä vaarassa ovat pienten paikkakuntien yksisaliset elokuvateatterit, joissa esityskalusto vanhenee seuraavan viiden vuoden aikana. Nämä elokuvateatterit edustavat peräti 1/3 kaikista Suomen elokuvateattereista.

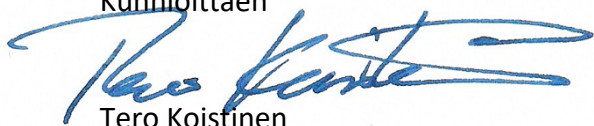
Puolet kaikista elokuvateattereista sijaitsee alle 20 000 asukkaan paikkakunnilla ja näistä kaksi kolmasosaa paikkakunnilla, jonka asukasluku jää alle 10 000 asukkaan. Erityisesti näille elokuvateattereille elokuvasäätiön laitehankintatuki on elinehto.

Vaikka teattereiden toiminta on itsessään kannattavaa, on esityslaitteiston ker-tainvestointi liian suuri. Nämä elokuvateatterit on reilut kymmenen vuotta sitten pelastettu lähes varmalta tuholta elokuvasäätiölle myönnetyn digitalisointierillis-määrärahan turvin.

Eduskunta myönsi viisaasti viime vuoden lopulla jakamattomasta varauksesta 300 000 euroa Elokuvasäätiölle, pienten ja keskisuurten paikkakuntien elokuvateattereiden laitehankintoihin. Raha käytetään tehokkaasti. Jos budjettiin ei saada erillismäärärahaa elokuvateattereille, vastaava eduskunnan tuki on ehdottoman tarpeellinen myös tänä vuonna.

Esitämme, että Suomalaisten elokuvateattereiden pelastaminen aloitetaan välittömästi ja vuodelle 2025 varataan elokuvasäätiölle miljoonan euron erillismääräraha.

Kunnioittaen

Tero Koistinen

toimitusjohtaja, Suomen Filmikamari ry

Suomen Filmikamari ry on elokuva-alan keskusjärjestö, jonka jäseniä ovat Suomen elokuvateatteriliitto – SEOL ry sekä Suomen elokuvatoimistojen liitto ry. Suomessa on 194 elokuvateatteria, joissa on 388 salia. Teattereita on 137 paikkakunnalla, aina Hangosta Ivaloon.